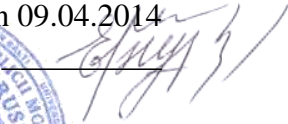
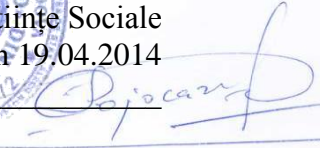

Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Drept și Științe Sociale
Catedra de Drept

Aprobat la Ședința Catedrei de Drept
proces verbal nr. 9 din 09.04.2014
Șeful Catedrei de Drept Botnari E.

Aprobat la Ședința Consiliului Facultății de Drept și Științe Sociale
proces verbal nr.4 din 19.04.2014
Președintele Consiliului Facultății de Drept și Științe Sociale Cojocaru I.

C U R R I C U L U M

la unitatea de curs

DREPT PROCESUAL CIVIL I
(Partea generală)

învățământ cu frecvență la zi și frecvență redusă

AUTOR: lect.sup. Tatiana Cruglițchi

BĂLȚI, 2014

I. INFORMAȚII DE IDENTIFICARE A CURSULUI

FACULTATEA: Drept și Științe Sociale

CATEDRA: Drept

DOMENIUL GENERAL DE STUDIU: 38 Drept

DOMENIUL DE FORMARE PROFESIONALĂ: 381 Drept

DENUMIREA SPECIALITĂȚII: 381.1 Drept

AMINISTRAREA UNITĂȚII DE CURS:

Codul unității de curs	Credite ECTS	Total ore zi / f.r.	Repartizarea orelor zi / f.r.			Forma de evaluare	Limba de predare
			P	S	L. ind.		
F.05 O.47 F.06. O.47	5	150 / 150	45/ 24	30/ 6	75/ 120	Examen	Română

INFORMAȚII REFERITOARE LA CADRUL DIDACTIC: Cruglițchi Tatiana, lect.sup. univ., aud. 548, nr. de telefon 0231 52317, tatianacruglitchi@mail.ru; orele de consultații: miercuri de la 14.00-15.30

II. INTEGRAREA CURSULUI ÎN PROGRAMUL DE STUDII

Dreptul procesual civil sau, prescurtat, procesul civil ca disciplină de studiu a învățământului clasic universitar în domeniul dreptului se înscrie printre ramurile fundamentale ale științelor juridice. Importanța dreptului procesual civil o determină rolul acestei ramuri de drept în reglementarea relațiilor sociale ce apar în cadrul desfășurării justiției în pricinile civile.

Studierea dreptului procesual civil trebuie începută de la examinarea și perceperea programului de studiu al acestei discipline.

Dreptul procesul civil I la Facultatea de Drept și Științe Sociale a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți, secția zi, se studiază în anul III de studii (semestrul VI). La finele cursului studenții susțin examen. La secția cu frecvență redusă dreptul procesual civil I se studiază în anul III, semestrul VI și finisează de asemenea cu examen. Orele atribuite conform planului de învățământ pentru studiarea dreptului procesual civil se repartizează potrivit celor două forme de instruire – prelegeri și seminare.

Programa de studii a dreptului procesual civil conține teme care sunt neuniforme după gradul de saturație teoretică și volumul materialului normativ. Din cauza numărului insuficient de ore rezervat pentru studiarea acestei discipline, unele teme pot fi studiate de studenți la seminare sau de sine stătător.

III. COMPETENȚE PREALABILE

Fiind o disciplină fundamentală, Dreptul procesual civil se studiază în anul trei, studentul fiind deja inițiat în studiul dreptului material civil, pentru care servește drept unic mijloc de garantare a apărării drepturilor subiective încălcate și intereselor legitime contestate - valori

reglementate de Constituția Republicii Moldova și actele subordonate ei. Cunoștințele acumulate la disciplinele studiate în primii doi ani de studii vor facilita studiul aprofundat al instituțiilor de drept procesual civil.

IV. COMPETENȚELE DEZVOLTATE ÎN CADRUL CURSULUI

La nivel de cunoaștere, înțelegere, aplicare, integrare:

- să identifice dreptul procesual civil ca ramură de drept;
  - să determine noțiunile introductive în drept procesual civil (noțiunea de drept procesual civil, actele de procedură, raporturile procesuale civile, forma procesuală, felurile de proceduri, participanții la proces și clasificarea lor, sancțiunile procedurale, termenii de procedură, cheltuielile de judecată, acțiunea civilă, probele judiciare și alte noțiuni și definiții procesuale);
  - să descrie sistemul judiciar din Republica Moldova și să determine competența instanțelor judecătorești în examinarea și soluționarea pricinilor civile;
  - să identifice poziția procesuală a fiecărui participant la proces, drepturile și obligațiile procesuale;
  - să descrie procedura intentării pricinilor civile în judecată și procedura de judecare a pricinilor;
  - să determine obiectul și sarcina probațiunii în pricinile civile, precum și utilizarea mijloacelor de probă;
  - să aplice corect normele de drept procesual civil în activitatea practică de jurist;
  - să contribuie la perfecționarea legislației procesuale civile și activității practice a instanțelor judecătorești;
  - să profeseze activitatea de judecător, avocat, notar, jurist-consult etc. cerințelor societății la etapa actuală;
  - să întocmească actele judecătorești de dispoziție conform cerințelor normelor de drept procesual civil;
  - să generalizeze practica judiciară în soluționarea pricinilor civile pentru a determina deficiențele în aplicarea legislației;
  - să elaboreze proiecte de cercetare științifică în domeniul dreptului procesual civil
-
- să aprecieze locul dreptului procesual civil în sistemul de drept al Republicii Moldova;
  - să determine legătura dreptului procesual civil cu dreptul civil, cu dreptul constituțional, familial, dreptul muncii, administrativ, procesual penal și alte ramuri de drept;
  - să estimeze rolul practicii judiciare în perfecționarea legislației procesuale civile;
  - să determine rolul științei dreptului procesual civil în perfecționarea legislației procesuale civile;
  - să efectueze studiul comparativ al legislației procesuale civile a Republicii Moldova cu legislația procesuală a unor state europene și să înainteze proiecte de perfecționare a legislației procesuale civile.

V. FINALITĂȚILE CURSULUI

Studiul dreptului procesual civil (procesului civil) se înfăptuiește nu numai prin prelegeri și seminare, dar și prin elaborarea tezelor anuale și a tezelor de licență, a referatelor științifice, la fel prin participarea la conferințe, olimpiade studențești și

consultații. Însă un rol foarte important în instruirea studentului-jurist în instituția de învățământ superior o are lucrul de sine stătător al studentului cu manualul, studierea monografiilor, a legislației procesual civile, a practicii judiciare. Fără o astfel de pregătire este imposibilă dobândirea cunoștințelor suficiente pentru un specialist calificat în domeniul aplicării corecte a normelor de drept procesual civil.

Pentru activitatea practică un jurist - judecător, procuror, avocat, jurisconsult, notar, pe lângă cunoștințele teoretice la dreptul procesual civil mai are nevoie de unele deprinderi practice de lucru. În scopul îmbinării teoriei cu practica la disciplina Drept procesul civil o mare parte din timp ar trebui rezervat orelor pentru soluționarea spețelor, întocmirea actelor procesuale.

VI. CONȚINUTURI

a) Conținuturi la orele de prelegeri

Nr.	<i>Tema</i>	Numărul de ore (zi/ f.r.)
1.	TEMA: NOȚIUNI INTRODUCTIVE ÎN DREPTUL PROCESUAL CIVIL	5 / 2
2.	TEMA: PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE DREPTULUI PROCESUAL CIVIL	4 / 2
3.	TEMA: RAPORTURILE PROCESUAL CIVILE	2 / 1
4.	TEMA: PĂRȚILE ÎN PROCESUL CIVIL	2 / 1
5.	TEMA: PARTICIPAREA INTERVENIENȚILOR (TERȚELOR PERSOANE) LA PROCESUL CIVIL	2 / 1
6.	TEMA: PARTICIPAREA PROCURORULUI LA PROCESUL CIVIL	2 / 1
7.	TEMA: PARTICIPAREA LA PROCES A AUTORITĂȚILOR PUBLICE, ORGANIZAȚIILOR ȘI CETĂȚENILOR PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR, LIBERTĂȚILOR ȘI INTERESELOR ALTOR PERSOANE	2 / 1
8.	TEMA: REPREZENTAREA ÎN PROCESUL CIVIL	2 / 1
9.	TEMA: COMPETENȚA GENERALĂ A INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI	4 / 2
10.	TEMA: COMPETENȚA JURISDICTIONALĂ A INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI	4 / 2

11.	TEMA: ACTELE DE PROCEDURĂ ȘI TERMENELE PROCEDURALE. SANȚIUNILE PROCEDURALE	4 / 2
12.	TEMA: CHELTUIELILE DE JUDECATĂ	2 / 2
13.	TEMA: PROBAȚIUNEA ȘI PROBELE	6 / 4
14.	TEMA: ACȚIUNEA CIVILĂ	4 / 2

b) Conținuturi la orele de seminar (secția zi)

Nr.	Tema	Numărul de ore (zi)
1.	<p>TEMA: NOȚIUNI INTRODUCATIVE ÎN DREPTUL PROCESUAL CIVIL</p> <p><u>Seminarul 1</u> Modalitățile și formele de apărare a drepturilor civile. Constituția Republicii Moldova despre dreptul la apărarea judiciară. Procesul civil - mijloc de realizare a justiției în pricinile civile. Noțiunea de drept procesual civil. Obiectul, metoda și sistemul dreptului procesual civil. Corelația dreptului procesual civil cu alte ramuri de drept: dreptul constituțional, civil, administrativ, procesual penal și alte ramuri de drept. Izvoarele dreptului procesual civil. Noțiunea de izvor al dreptului procesual civil. Felurile izvoarelor de drept procesual civil (Constituția Republicii Moldova, legile constituționale și organice, tratatele și convențiile internaționale). Normele, instituțiile dreptului procesual civil. Clasificarea normelor de procedură civilă. Acțiunea normelor de procedură civilă în timp, spațiu și asupra persoanelor.</p> <p><u>Seminarul 2</u> Noțiunea de procedură (proces) civilă. Sarcinile procedurii civile. Felurile de proceduri în procesul civil. Fazele (stadiile) procesului civil. Obiectul științei și obiectul disciplinei de studiu al dreptului procesual civil.</p>	4 ore
2.	<p>TEMA: PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE DREPTULUI PROCESUAL CIVIL</p> <p>Noțiunea și importanța principiilor dreptului procesual civil. Sistemul principiilor dreptului procesual civil. Problema</p>	2 ore

	<p>clasificării principiilor dreptului procesual civil. Interacțiunea dintre principiile dreptului procesual civil.</p> <p>Principiile organizaț ional-funcț ionale ale dreptului procesual civil: Principiul realizării justiț iei de către instanț ele judecătoreș ti, principiul numirii judecătorilor și inamovibilităț ii lor, principiul independenț ei judecătorilor și supunerii lor numai legii, principiul imparț ialităț ii judecătorilor, principiul înfăptuirii justiț iei în mod egal în faț a legii și a instanț ei, principiul publicităț ii dezbaterilor, principiul limbii desfăș urării procesului și dreptului la interpret, principiul colegialităț ii și individualităț ii judecătorilor.</p> <p>Principiile funcț ionale (de activitate) ale dreptului procesual civil: principiul legalităț ii, principiul rolului diriguitor al judecătorului, principiul disponibilităț ii, principiul contradictorialităț ii, principiul dreptului la apărare judiciară, principiul oralităț ii, principiul nemijlocirii, principiul continuităț ii.</p> <p>Principiile internaț ionale ale dreptului procesual civil: prioritatea contractelor și convențiilor internaț ionale, acordarea regimului naț ional străinilor, respectarea jurisdicției instanț elor judecătoreș ti străine, imunitatea judiciară a statelor străine și organizațiilor internaț ionale, legea forului în materia de procedură, exeqatur-ul hotărârilor judecătoreș ti străine, reciprocitatea în acordarea asistenț ei judiciare.</p>	
3.	<p>TEMA: RAPORTURILE PROCESUAL CIVILE</p> <p>Noțiunea raporturilor procesual civile, particularitățile lor. Temeiurile (premisele) pentru apariția raporturilor procesual civile. Obiectul și conținutul raporturilor procesual civile. Subiecții raporturilor procesual civile, clasificarea lor.</p> <p>Instanța de judecată ca subiect obligatoriu al raporturilor procesual civile. Poziția și rolul instanței în procesul civil. Compunerea completului de judecată. Incidentele procesuale privind compunerea completului de judecată (inadmisibilitatea, abținerea și recuzarea).</p> <p>Participanții la proces și alți subiecți procesuali. Drepturile și obligațiile procesuale ale participanților la proces. Exerciț ierea cu bună credință a drepturilor procesuale.</p>	2 ore
4.	<p>TEMA: PĂRȚ ILE ÎN PROCESUL CIVIL</p> <p>Noțiunea de părți în procesul civil. Condițiile pentru a fi parte la proces. Capacitatea procesuală. Capacitatea procesuală de folosință și capacitatea procesuală de exerciț iu a drepturilor procedurale civile. Drepturile și obligațiile procesuale ale părților.</p> <p>Coparticiparea procesuală. Scopul și temeiurile coparticipării procesuale. Felurile coparticipării procesuale (obligatorie și facultativă). Drepturile și obligațiile procesuale ale</p>	2 ore

	<p>coparticipanților.</p> <p>Sucesiunea în drepturile procedurale (noțiunea și temeiurile). Procedura intervenirii în proces a succesorului în drepturi și poziția lui procesuală.</p>	
5.	<p>TEMA: PARTICIPAREA INTERVENIENȚILOR (TERȚELOR PERSOANE) LA PROCESUL CIVIL</p> <p>Noțiunea intervenienților (terțelor persoane) în procesul civil. Felurile intervenienților (terțelor persoane) în procesul civil.</p> <p>Intervenienții (terțele persoane) care formulează pretenții proprii la obiectul litigiului (intervenția principală). Temeiurile și procedura intervenirii în proces a intervenienților principali. Drepturile și obligațiile lor procesuale. Deosebirea poziției procesuale a intervenientului care formulează pretenții proprii la obiectul litigiului de coreclamant.</p> <p>Intervenienții (terțele persoane) care nu formulează pretenții proprii la obiectul litigiului (intervenția accesorie). Temeiurile și procedura introducerii (intervenirii) intervenienților accesorii în proces. Drepturile și obligațiile lor procedurale. Deosebirea poziției procesuale a intervenienților care nu formulează pretenții proprii la obiectul litigiului de coparticipanți (coreclamanti și copârâți).</p>	2 ore
6.	<p>TEMA: PARTICIPAREA PROCURORULUI LA PROCESUL CIVIL</p> <p>Rolul și importanța participării procurorului în procesul civil la etapa actuală a dezvoltării societății.</p> <p>Temeiurile și formele de participare a procurorului în procesul civil. Introducerea acțiunii (cererii). Participarea la judecata procesului. Poziția procesuală a procurorului în procesul civil. Drepturile și obligațiile procesuale ale procurorului ca participant la proces.</p> <p>Exercitarea căilor de atac de către procuror în procesul civil.</p>	2 ore
7.	<p>TEMA: PARTICIPAREA LA PROCES A ORGANELOR AUTORITĂȚILOR PUBLICE, ORGANIZAȚIILOR ȘI CETĂȚENILOR PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR, LIBERTĂȚILOR ȘI INTERESELOR ALTOR PERSOANE</p> <p>Temeiurile, scopul și formele de participare la proces a autorităților publice, organizațiilor și cetățenilor pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane.</p> <p>Condițiile de pornire a procesului de către autoritățile publice, organizațiile și persoanele enumerate. Drepturile și obligațiile lor procesuale.</p> <p>Felurile autorităților publice care participă în procesul civil. Deosebirea poziției procesuale a autorităților publice,</p>	2 ore

	organizațiilor și cetățenilor ca participanți la proces de alți participanți (procuror, intervenienți, experți, reprezentanți).	
8.	<p>TEMA: REPREZENTAREA JUDICIARĂ ÎN PROCESUL CIVIL</p> <p>Noțiune de reprezentare judiciară. Temeiurile și felurile reprezentării judiciare (contractuală, legală, obștească, oficială). Împuternicirile reprezentantului în judecată (legalizarea calității și volumul împuternicirilor). Persoanele care nu pot fi reprezentanți în judecată.</p>	2 ore
9.	<p>TEMA: COMPETENȚA GENERALĂ A INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI</p> <p>Noțiunea de competență generală. Clasificarea competenței. Delimitarea dintre competența instanțelor judecătorești de drept comun și competența altor organe cu activitate jurisdicțională. Competența instanțelor judecătorești la judecarea pricinilor de contencios administrativ. Competența instanțelor judecătorești la judecarea pricinilor ce țin de procedura specială și de procedura în ordonanță. Delimitarea dintre competența instanțelor judecătorești și competența Curții Constituționale în exercitarea controlului constituționalității legilor și altor acte normative. Delimitarea dintre competența instanțelor judecătorești și competența altor organe cu activitate jurisdicțională.</p>	2 ore
10.	<p>TEMA: COMPETENȚA JURISDICȚIONALĂ A INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI</p> <p>Noțiunea de competență jurisdicțională și deosebirea ei de competența generală. Felurile de competență jurisdicțională (materială și teritorială). Competența jurisdicțională materială a judecătorilor. Competența jurisdicțională materială a curților de apel. Competența jurisdicțională materială a Curții Supreme de Justiție.</p> <p>Competența jurisdicțională teritorială (locală) și felurile ei: generală, alternativă (facultativă), excepțională (exclusivă), , după legătura obiectivă a pretențiilor înaintate spre soluționare. Temeiurile și procedura strămutării pricinii de la instanța sesizată la o altă instanță. Conflictele de competență jurisdicțională și soluționarea lor.</p>	2 ore
11.	<p>TEMA: ACTELE ȘI TERMENELE DE PROCEDURĂ. SANȚIUNILE PROCEDURALE</p> <p>Noțiunea actului de procedură. Condițiile cerute pentru</p>	1 oră

	<p>îndeplinirea actelor procedurale. Clasificarea actelor de procedură.</p> <p>Noțiunea și clasificarea termenelor procedurale. Calcularea termenului de procedură. Suspendarea, prelungirea și repunerea în termen.</p> <p>Sanctiuni procedurale pentru nerespectarea condițiilor referitoare la actele și termenele de procedură.</p>	
12.	<p>TEMA: CHELTUIELI LE DE JUDECATĂ</p> <p>Noțiunea și felurile cheltuielilor de judecată în procesul civil. Taxa de stat și cheltuielile de judecare a pricinii.</p> <p>Scutirile de taxa de stat. Amânarea și eşalonarea plății taxei de stat. Restituirea taxei de stat.</p> <p>Cheltuielile de judecare a pricinii. Repartizarea cheltuielilor de judecată între părți și compensarea lor.</p>	1 oră
13.	<p>TEMA: PROBAȚIUNEA ȘI PROBELE</p> <p><u>Seminarul 1.</u></p> <p>Noțiunea și scopul probațiunii judiciare. Noțiunea de probă judiciară. Faptele probatorii.</p> <p>Noțiunea de obiect al probațiunii. Determinarea obiectului de probațiune în pricinile concrete. Faptele care nu se cer a fi dovedite. Prezumțiile probante (noțiunea și importanța).</p> <p>Pertinența probelor și admisibilitatea mijloacelor de probă. Regulile comune pentru aprecierea probelor.</p> <p>Repartizarea sarcinii de probațiune între părți. Rolul instanței de judecată în reclamarea probelor necesare pentru a dovedi faptele esențiale ale pricinii.</p> <p>Asigurarea probelor. Temeiurile pentru asigurarea probelor. Asigurarea probelor până la pornirea procesului și după intentarea procesului.</p> <p>Delegațiile judecătorești. Procedura de înaintare și de îndeplinire a delegațiilor judecătorești.</p> <p><u>Seminarul 2.</u></p> <p>Clasificarea probelor: primare și secundare, directe și indirecte, verbale și scrise, personale și materiale.</p> <p>Felurile mijloacelor de probă. Proba prin explicațiile părților și intervenienților (terțelor persoane). Mărturisirea părților (intervenientului) ca mijloc de probă.</p> <p>Proba prin declarația de martor. Procedura de audiere a martorului. Drepturile și obligațiile procesuale ale martorului. Persoanele care nu pot fi audiate ca martori în judecată.</p> <p>Proba prin înscrisuri și alte suporturi electronice de informație ca mijloace de probă. Felurile înscrisurilor (după conținut, formă). Ordinea reclamării înscrisurilor deținute de partea adversă sau de alte persoane care nu participă la proces. Cererea de defăimare a înscrisului ca fiind fals.</p> <p>Proba materială ca mijloc de probă. Deosebirea probelor materiale de înscrisuri. Modul de prezentare și păstrare a probelor</p>	4 ore

	<p>materiale. Cercetarea probelor materiale la fața locului. Întocmirea procesului verbal la fața locului.</p> <p>Proba prin rapoartele de expertiză. Temeiurile pentru efectuarea unei expertize în ședința de judecată sau în afara ședinței de judecată. Concluzia expertului. Drepturile și obligațiile procedurale ale expertului. Expertiza suplimentară și repetată. Puterea probantă a expertizei.</p>	
14.	<p>TEMA: ACȚIUNEA CIVILĂ</p> <p>Noțiunea de acțiune civilă și natura ei juridică.</p> <p>Elementele acțiunii civile și importanța lor. Clasificarea acțiunilor civile.</p> <p>Dreptul la acțiune. Dreptul la intentarea acțiunii și dreptul la admiterea acțiunii. Premisele și condițiile de exercitare a acțiunii civile. Conexiunea și separarea acțiunilor civile.</p> <p>Modalitățile de apărare a pârâtului împotriva acțiunii. Obiecții material-juridice și procesuale. Acțiunea reconvențională. Temeiurile și procedura de exercitare a acțiunii reconvenționale.</p> <p>Actele de dispoziție ale părților. Modificarea acțiunii. Renunțarea la acțiune. Recunoașterea acțiunii. Tranzacția de împăcare.</p> <p>Asigurarea acțiunii. Măsurile de asigurare a acțiunii. Examinarea cererii de asigurare a acțiunii. Anularea măsurilor de asigurare a acțiunii. Repararea prejudiciului cauzat pârâtului prin asigurarea acțiunii.</p> <p>Atacarea încheierii de asigurare a acțiunii.</p>	2 ore

c) Conținuturi la orele de seminar (secția f/r)

Nr.d/o	Conținutul lucrului individual	Nr. de ore (f/r)
1.	Principiile dreptului procesual civil	2 ore
2.	Raporturile juridice procesual civile	2 ore
3.	Probațiunea și probele în procesul civil	2 ore
		Total 6 ore

VII. CALENDARUL DESFĂȘURĂRII CURSULUI

Nr.	Tema (studii cu frecvență la zi /	Nr. de ore	Nr. de ore
-----	-----------------------------------	------------	------------

	studii cu frecvență redusă)	prelegeri zi / f/r	seminariile zi / f/r
1.	Obiectul dreptului procesual civil (noțiuni introductive în dreptul procesual civil): - forme și modalități de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor legitime; - procedură civilă; - formă procesual civilă; - fel de procedură civilă; - faze de procedură civilă; - drept procesual civil; - izvor al dreptului procesual civil; - știința dreptului procesual civil.	5 / 2	4 / 0
2.	Principiile fundamentale ale dreptului procesual civil: - sistemul principiilor dreptului procesual civil; - principiile organizațional-funcționale ale dreptului procesual civil; - principiile funcționale ale dreptului procesual civil; - principiile internaționale ale dreptului procesual civil.	4 / 2	2 / 2
3.	Raporturile procesual civile: raporturile procesual civile; - obiectul și conținutul raporturilor procesual civile; - subiecții raporturilor procesual civile.	2 / 1	2 / 2
4.	Părțile în procesul civil: - părțile în procesul civil; - capacitatea procesuală; - coparticiparea procesuală; - succesiunea în drepturile procedurale.	2 / 1	2 / 0
5.	Participarea intervenienților (terțelor persoane) la procesul civil: - intervenienții (terțele persoane) în procesul civil; - intervenția principală; - intervenția accesorie.	2 / 1	2 / 0
6.	Participarea procurorului la procesul civil: -procurorul în procesul civil; - poziția procesuală a procurorului în procesul civil; -	2 / 1	2 / 0

	drepturile și obligațiile procesuale ale procurorului.		
7.	Participarea la proces a autorităților publice, organizațiilor și cetățenilor pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane: – feluri de autorități publice care pornesc procesul pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane; - intentarea procesului de către autorități publice, organizații și cetățeni pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane; - depunerea concluziilor de către autoritățile publice în procesul civil pornit; - drepturi și obligații procesuale ale autorităților publice, organizațiilor și cetățenilor care pornesc procesul civil în interesul altor persoane și ale autorităților publice care depun concluzii.	2 / 1	2 / 0
8.	Reprezentarea judiciară în procesul civil: - temeuri ale reprezentării judiciare; - reprezentant contractual; - reprezentant legal; - interdicții de reprezentare judiciară; împuternicirile reprezentanților judiciari.	2 / 1	2 / 0
9.	Competența generală a instanțelor judecătorești: - competență generală a instanțelor judecătorești; - criteriile de delimitare dintre competența instanțelor judecătorești și competența curții constituționale; - competența tribunalelor arbitrale (arbitrilor aleși) în soluționarea pricinilor civile; - efectele încălcării regulilor cu privire la competența	4 / 2	2 / 0

	generală.		
10.	Competența jurisdicțională a instanțelor judecătorești: - competența jurisdicțională a instanțelor judecătorești; - felurile de competență jurisdicțională (materială și teritorială); - efectele încălcării regulilor cu privire la competența jurisdicțională.	4 / 2	2 / 0
11.	Actele de procedură și termenele procedurale. Sancțiunile procedurale: - act de procedură; - condițiile pentru îndeplinirea și perfectarea actelor de procedură; - termen de procedură; particularități ale termenelor de procedură; - sancțiuni procedurale.	4 / 2	1 / 0
12.	Cheltuielile de judecată: – taxă de stat; - cheltuieli de judecare a pricinii; - scutire de taxa de stat; - amânarea și eşalonarea achitării taxei de stat; - restituirea taxei de stat; - repartizarea cheltuielilor de judecare a pricinii între părți.	2 / 2	1 / 0
13	Probațiunea și probele – probațiune judiciară; - proba judiciară; - fapte probatorii; - obiect al probațiunii; - fapte care nu se cer a fi dovedite; - sarcina probației; - prezumțiile probante; asigurarea probelor; - delegațiile judecătorești. - probe primare și secundare, directe și indirecte, verbale și scrise, personale și materiale; - relevanța probelor și admisibilitatea mijloacelor de probă; - explicațiile părților și ale intervenienților; - declarațiile martorilor; - persoanele care nu pot fi audiate ca martor; - înscrisuri și alte suporturi electronice de informație; - proba materială; - raportul de expertiză; - expertiza suplimentară și repetată	6 / 4	4 / 2

14	Acțiunea civilă: – procedură contencioasă; - obiectul și temeiul acțiunii civile; - acțiuni civile în realizare; - acțiuni civile în constatare; - acțiuni civile în transformare; - dreptul la intentarea acțiunii; - dreptul la admiterea acțiunii; - premisele exercitării dreptului la acțiune; - condițiile de exercitare a dreptului la acțiune; - conexarea și separarea pretențiilor; - obiectele juridice ale pârâtului; - acțiune reconvențională; - renunțarea la acțiune; - recunoașterea acțiunii; - tranzacția; - asigurarea acțiunii.	4 / 2	2 / 0
----	---	-------	-------

VIII. ACTIVITĂȚI DE LUCRU INDIVIDUAL

Nr.	Sarcini pentru învățămînt <i>cu frecvență la zi</i> / învățămînt <i>cu frecvență redusă</i>	Nr. de ore zi f/r
1.	<p>NOȚIUNI INTRODUCTIVE ÎN DREPTUL PROCESUAL CIVIL</p> <ul style="list-style-type: none"> - să definească și să enumere formele și modalitățile de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor legitime; - să formuleze noțiunea și sarcinile procedurii civile; - să identifice semnele și importanța formei procesual civile; - să evidențieze noțiunea de drept procesual civil, relevînd obiectul, metoda și sistemul ramurii de drept; - să delimiteze dreptul procesual civile de alte ramuri de drept; - să clasifice izvoarele dreptului procesual civil, determinînd acțiunea lor în timp, spațiu și asupra persoanelor; - să identifice felurile de proceduri în procesul civil; - să enunțe toate fazele procesuale, formulînd sarcinile și conținutul fiecăreia. 	8 / 12
2.	<p>PRINCIPIILE DREPTULUI PROCESUAL CIVIL</p> <ul style="list-style-type: none"> - să definească principiile dreptului procesual civil; - să delimiteze categoriile de principii ale dreptului procesual civil; - să identifice principiile specifice dreptului procesual civil; - să analizeze interacțiunea principiilor dreptului procesual 	6 / 10

	<p>civil;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să aprecieze importanța principiilor dreptului procesual civil. 	
3.	<p>RAPORTURILE JURIDICE PROCESUAL CIVILE</p> <ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de raport procesual civil; - să identifice particularitățile raportului procesual civil; - să determine premisele necesare pentru apariția raporturilor procesual civile; - să delimiteze obiectul general de cel special al raporturilor procesual civile; - să analizeze opiniile doctrinare privind conținutul raporturilor procesual civile; - să clasifice subiecții raporturilor procesual civile; - să identifice poziția și rolul instanței în procesul civil. 	4 / 8
4.	<p>PĂRȚILE ÎN PROCESUL CIVIL</p> <ul style="list-style-type: none"> - să caracterizeze noțiunea de parte în procesul civil; - să identifice condițiile pentru a fi parte în proces; - să analizeze drepturile și obligațiile procesuale ale părților; - să delimiteze scopul, temeiurile și felurile coparticipării procesuale; - să definească noțiunea și să identifice temeiurile succesiunii în drepturi procedurale. 	4 / 6
5.	<p>INTERVENIENȚII ÎN PROCESUL CIVIL</p> <ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de intervenienți în proces civil; - să delimiteze felurile intervenienților; - să identifice temeiurile și procedura intervenirii în proces a intervenienților principali; - să caracterizeze temeiurile și procedura intervenirii (atragerii) la proces a intervenienților accesorii; - să delimiteze poziția procesuală a intervenienților de cea a coparticipanților; - să stabilească argumentat efectele neatragerii sau neintervenirii în proces a intervenienților accesorii. 	4 / 6
6.	<p>PROCURORUL ÎN PROCESUL CIVIL</p> <ul style="list-style-type: none"> - să argumenteze rolul și importanța participării procurorului în proces civil; - să identifice temeiurile și formele de participare a 	4 / 6

	<p>procurorului la proces civil;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să determine drepturile și obligațiile procesuale ale procurorului; - să analizeze posibilitatea exercitării căilor de atac de către procuror în procesul civil. 	
7.	<p>ORGANELE AUTORITĂȚILOR PUBLICE, ORGANIZAȚIILE ȘI PERSOANELE FIZICE ÎN PROCESUL CIVIL</p> <ul style="list-style-type: none"> - să determine formele și temeiurile de participare în procesul civil a autorităților publice, organizațiilor și cetățenilor pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane; - să identifice condițiile de pornire a procesului civil la cererea autorităților publice, organizațiilor și cetățenilor pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane; - să analizeze deosebirile dintre formele de participare a autorităților publice în procesul civil pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane; - să stabilească felurile autorităților publice care participă în procesul civil pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane; - să delimiteze poziția procesuală a autorităților publice, organizațiilor și cetățenilor care participă în procesul civil pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor altor persoane de poziția procesuală a procurorului, intervenientului, expertului, reprezentantului. 	4 / 6
8.	<p>REPREZENTAREA JUDICIARĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> - să formuleze noțiunea de reprezentare judiciară; - să delimiteze reprezentarea judiciară de reprezentarea în dreptul material; - să identifice felurile reprezentării judiciare; - să determine temeiurile fiecărui fel de reprezentare judiciară; - să enumere categoriile de persoane care nu pot fi reprezentanți în judecată; - să stabilească volumul împuternicirilor diferitor categorii de reprezentanți; - să clarifice modul de legalizare a calității de reprezentant. 	4 / 6
9.	<p>COMPETENȚA GENERALĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de competență generală; - să delimiteze felurile de competență generală; 	6 / 12

	<ul style="list-style-type: none"> - să deosebească competența instanțelor judecătorești de competența altor organe cu activitate jurisdicțională în soluționarea pricinilor civile; - să delimiteze competența instanțelor de judecată și competența Curții Constituționale în exercitarea controlului constituționalității legilor și altor acte normative; - să evidențieze efectele juridice ale încălcării normelor de competență generală. 	
10.	<p>COMPETENȚA JURISDICȚIONALĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de competență jurisdicțională; - să evidențieze deosebirea ei de competența generală; - să delimiteze felurile de competență jurisdicțională; - să determine competența jurisdicțională materială; - să identifice criteriile după care se determină competența jurisdicțională teritorială; - să analizeze temeiurile și procedura strămutării pricinii de la instanța sesizată la o altă instanță; - să caracterizeze conflictele de competență jurisdicțională și să determine modalitățile de soluționare a lor; - să stabilească efectele juridice ale încălcării regulilor de competență jurisdicțională. 	6 / 12
11.	<p>ACTELE ȘI TERMENELE DE PROCEDURĂ CIVILĂ. SANȚIUNILE PROCEDURALE</p> <ul style="list-style-type: none"> - să identifice accepțiunile actelor de procedură; - să formuleze condițiile pentru îndeplinirea sau perfectarea actelor de procedură; - să întocmească acte procedurale în formă scrisă; - să determine care sunt termenele de procedură; - să clasifice termenele de procedură în funcție de diverse criterii; - să calculeze termenele de procedură după modul stabilit de lege; - să analizeze temeiurile și procedura suspendării, prelungirii și repunerii în termene de procedură; - să formuleze noțiunea sancțiunilor legale pentru nerespectarea condițiilor referitoare la actele de procedură și termenelor procedurale; - să determine felurile sancțiunilor procedurale; - să stabilească temeiurile și procedura aplicării fiecărui fel de 	6 / 8

	<p>sanctiune procedurală;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să delimiteze amenzile judiciare de alte sancțiuni procedurale; - să identifice temeiurile și procedura de aplicare a amenzii judiciare; - să clarifice modalitățile de anulare a amenzii ori de reducere a acesteia; 	
12.	<p>CHELTUIELILE DE JUDECATĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> - să delimiteze esența și particularitățile taxei de stat și cheltuielilor pentru judecarea pricinii; - să calculeze quantumul taxei de stat în diferite cazuri; - să identifice cazurile de amânare, eșalonare și restituire a taxei de stat; - să stabilească temeiurile de scutire de taxă de stat, - să clarifice regulile de repartizare a cheltuielilor de judecată între părți. 	4 / 6
13	<p>PROBAȚIUNEA ȘI PROBELE ÎN PROCESUL CIVIL</p> <ul style="list-style-type: none"> - să formuleze noțiunea și esența probațiunii judiciare; - să identifice faptele probatorii; - să determine obiectul probațiunii în pricinile civile concrete; - să delimiteze esența faptelor notorii de faptele prejudicial stabilite; - să clarifice rolul instanței de judecată în reclamarea probelor necesare pentru a dovedi faptele esențiale ale pricinii; - să evidențieze noțiunea și importanța prezumțiilor probante; - să formuleze temeiurile pentru asigurarea probelor; - să evidențieze procedura asigurării probelor pînă la pornirea procesului și după intentarea lui; - să analizeze procedura de înaintare și de îndeplinire a delegațiilor judecătorești. - să stabilească conceptul de probă judiciară; - să clasifice probele după diverse criterii; - să specifice admisibilitatea și relevanța probelor; - să aplice în cazuri concrete regulile comune de apreciere a probelor; - să delimiteze explicațiile părților și ale intervenienților de declarațiile martorilor; - să clarifice procedura de audiere a martorului prin prisma drepturilor și obligațiilor acestuia; - să deosebească categoriile de persoane care nu pot fi martori în judecată de cele care pot refuza să depună mărturie; - să clasifice înscrisurile după formă și conținut; 	9 / 12

	<ul style="list-style-type: none"> - să analizeze suporturile electronice de informație ca mijloc de probă; - să deosebească probele materiale de înscrisuri; - să analizeze modul de prezentare, păstrare, cercetare și apreciere a probelor materiale; - să stabilească procedura efectuării expertizei judiciare; - să formuleze drepturile și obligațiile procesuale ale expertului; - să determine puterea probantă a expertizei; 	
14	<p>ACȚIUNEA CIVILĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> - să evidențieze natura juridică a acțiunii civile; - să determine elementele acțiunii civile; - să formuleze și să exemplifice esența obiectului și temeiului acțiunii; - să clarifice conceptul acțiunilor identice; - să clasifice acțiunile civile în funcție de diverse criterii; - să diferențieze dreptul la acțiune în sens procesual și în sens material; - să formuleze premisele și condițiile exercitării dreptului la acțiune în sens procesual, precum și consecințele nerespectării acestora; - să analizeze procedura conexării și separării pretențiilor; - să delimiteze modalitățile de apărare a pîrîtului împotriva acțiunii; - să deosebească obiecțiile material-juridice de cele procesual-juridice formulate de către pîrît; - să analizeze temeiurile și procedura înaintării acțiunii reconvenționale; - să evidențieze actele de dispoziție ale părților; - să determine limita modificării acțiunii; - să stabilească deosebirile consecințelor renunțării la acțiune și ale recunoașterii acesteia; - să clarifice esența tranzacției; - să formuleze temeiurile asigurării acțiunii; - să evidențieze măsurile de asigurare a acțiunii, - să clarifice procedura asigurării acțiunii și procedura anulării și contestării încheierilor de asigurare a acțiunii; - să determine consecințele anulării măsurilor de asigurare a acțiunii. 	6 / 10

IX. ALTE SUGESTII PENTRU ACTIVITĂȚI DE LUCRU INDIVIDUAL AL STUDENTULUI

<i>SUBIECTE/PROBLEME</i>	<i>MODALITĂȚI DE REALIZARE</i>	<i>MODALITĂȚI DE EVALUARE</i>
1. Principiile dreptului procesual civil	<p>a) elaborarea de referate în baza izvoarelor internaționale: convenții, tratate interstatale etc.</p> <p>b) determinarea corelației principiilor organizaționale-funcționale cu principiile funcționale ale dreptului procesual civil;</p>	<p>a) prezentarea verbală a rezultatelor prin susținerea unei alocuțiuni;</p> <p>b) susținerea publică a rezumatului în cadrul unui seminar-dezbateri;</p>
2. Participanții la proces	<p>a) determinarea poziției procesuale a părților și intervenienților în procesul civil</p> <p>b) identificarea diferenței între poziția procesuală a participanților la proces, având interes material și procesual și cea a participanților la proces doar din interes procesual</p>	<p>a) soluționarea unor situații de caz în grupuri de lucru și confruntarea rezultatelor;</p> <p>b) prezentarea rezultatelor în cadrul unor rapoarte sub forma dezbaterilor publice</p>
3. Competența generală a instanțelor judecătorești	<p>a) proiectarea formelor de apărare a drepturilor și a categoriilor de competență generală;</p> <p>b) evidențierea criteriilor de delimitare a competenței instanțelor judecătorești de competența altor organe cu activitate jurisdicțională prin rezolvarea unor studii de caz.</p>	<p>a) Expunerea verbală în cadrul seminarului a rezultatelor;</p> <p>b) Prezentarea și confruntarea soluțiilor în formă scrisă și verbală în cadrul unui seminar aplicativ.</p>
4. Competența jurisdicțională a instanțelor judecătorești	a) determinarea competenței unor instanțe concrete prin soluționarea de spețe	a) soluționarea unor situații de caz
3. Actele de procedură și termenile procedurale. Sancțiunile procedurale	<p>a) Determinarea modalității de calculare a termenelor de procedură după modul stabilit de lege;</p> <p>b) stabilirea temeiurilor și a procedurii de aplicare a fiecărui fel de sancțiune procedurală;</p>	<p>a) soluționarea unor situații de caz în grupuri de lucru și confruntarea rezultatelor;</p> <p>b) Susținerea rezultatelor obținute în cadrul unui seminar integrativ.</p>

4. Cheltuielile de judecată	a) Soluționarea de spețe privind: <ul style="list-style-type: none"> • calcularea cuantumului taxei de stat în diferite cazuri; • identificarea cazurilor de amânare, eșalonare și restituire a taxei de stat; • regulile de repartizare a cheltuielilor de judecată între părți. 	a) Prezentarea soluțiilor și argumentarea verbală sau scrisă în cadrul unui seminar evaluativ
5. Asigurarea probelor. Delegațiile judecătorești.	a) formularea temeiurilor pentru asigurarea probelor, evidențierea procedurii asigurării probelor pînă la pornirea procesului și după intentarea lui; b) analiza procedurii de înaintare și de îndeplinire a delegațiilor judecătorești	a) Prezentarea rezumatelor în cadrul unui seminar aplicativ; b) Susținerea proiectului elaborat în cadrul unui seminar- tip dezbateri

NOTĂ: Pentru realizarea obiectivelor tuturor conținuturilor din curriculum, studentul va realiza forme de activitate individuală, precum:

- studiul notițelor de curs, ale suporturilor de curs și manualelor în bibliotecă;
- consultarea comentariilor și a dicționarelor de specialitate;
- studiul suportului normativ curent, publicat în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”;
- studiul practicii judiciare a Curții Supreme de Justiție, a altor instanțe judecătorești și organe jurisdicționale, publicate oficial;
- accesarea, acumularea și studiul informației din rețeaua Internet și din alte surse accesibile.

X. EVALUARE

1. Evaluări sumative periodice: lucrări de control; testări.

Model subiecte teste sau lucrări de control:

Mostra nr.1

1. Caracterizați noțiunea de parte în proces. Descrieți cerințele care se înaintază față de parte în proces.
2. Analizați particularitățile poziției procesuale ale părților în raport cu ceilalți subiecți ai procesului civil.

3. Determinați statutul procesual al persoanelor interesate în următoarele pricini civile:
- a) Repararea prejudiciului material cauzat de către Timcenco (13 ani) și Dodon (16 ani) prin deteriorarea bunurilor ce aparțin lui Carpov și Petrenco cu drept de proprietate comună pe cote-părți.
  - b) Acțiunea cu privire la restabilirea la locul de muncă a salariatului Triboi (16 ani), concediat prin ordinul d-lui Vataman – directorul filialei Hîncești a SRL „Alfa” (Republica Moldova).
  - c) Acțiunea d-lui Petrescu privind declararea nulității contractului de societate, încheiat între Robu, Chicu și Condrea. Temeiul invocat pentru nulitatea contractului – violența psihică exercitată asupra d-lui Robu la încheierea contractului.

Mostra nr.2

1. Caracterizați esența competenței generale.
2. Indicați criteriile de delimitare dintre competența instanțelor judecătorești de competența altor organe cu activitate jurisdicțională.
3. Indicați criteriile de delimitare dintre competența instanțelor judecătorești și competența Curții Constituționale în exercitarea controlului asupra actelor autorităților publice.
4. Caracterizați coraportul dintre competența jurisdicțională teritorială alternativă și excepțională.
5. Caracterizați comparativ efectele încălcării normelor de competență generală și jurisdicțională în faza dezbaterilor judiciare.
6. Indicați pricinile judecate în prima instanță de Curțile de apel:
  - a) pricinile ce țin de păstrarea secretului comercial;
  - b) lichidarea și suspendarea activității asociațiilor obștești internaționale;
  - c) declararea legalității unei greve;
  - d) declararea nulității adopției copilului de către un cetățean străin;
  - e) apărarea dreptului de autor și drepturilor conexe.

2. Evaluarea sumativă finală:

Mostra nr.1

UNIVERSITATEA de STAT „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra de Drept

BILETUL nr. _____

pentru examenul de curs la DREPT PROCESUAL CIVIL I

Aprobat la ședința catedrei
de Drept
din „___” _____ 20__

Șeful Catedrei _____

1. Asigurarea probelor

2. Împuternicirile reprezentantului în judecată. Legalizarea calității de reprezentant și a volumului de împuterniciri.

3. Speță.

Examinator _____

Mostra nr.2

**UNIVERSITATEA de STAT „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra de Drept**

BILETUL nr. _____

pentru examenul de curs la DREPT PROCESUAL CIVIL I

Aprobat la ședința catedrei
de Drept
din „_____” _____ 200_

Șeful Catedrei _____

1. Concluziile expertului. Raportul de expertiză

2. Competența jurisdicțională teritorială generală, alternativă, excepțională și după existența legăturii între pricini

3. Speță.

Examinator _____

Mostra nr.3

UNIVERSITATEA de STAT „Alec Russo” din Bălți
Facultatea de Drept și Științe sociale
Catedra de Drept

BILETUL nr. ____

pentru examenul de curs la DREPT PROCESUAL CIVIL I

Aprobat la ședința catedrei
de Drept
din „____” _____ 200_

Șeful Catedrei _____

- 1. Felurile de proceduri în procesul civil.**
- 2. Noțiunea de acțiune civilă și natura ei juridică.**
- 3. Speță.**

Examinator _____

XI. CHESTIONAR PENTRU EXAMEN

1. Apărarea judiciară a drepturilor civile. Forma procesuală civilă.
2. Noțiunea dreptului procesual civil. obiectul, metoda și sistemul dreptului procesual civil.
3. Corelația dreptului procesual civil cu alte ramuri.
4. Izvoarele dreptului procesual civil.
5. Clasificarea normelor de procedură civilă. Acțiunea lor în timp în spațiu și asupra persoanelor.
6. Noțiunea, sarcinile și felurile de proceduri civile.
7. Fazele și etapele procesului civil.
8. Noțiunea și importanța principiilor dreptului procesual civil. problema clasificării principiilor dreptului procesual civil.

9. Principiile organizațional-funcționale a instanțelor judecătorești.
10. Principiile funcționale (de activitate) a instanțelor judecătorești.
11. Principiile internaționale ale dreptului procesual civil.
12. Noțiunea raporturilor procesuale civile și particularitățile lor. Temeiurile necesare pentru apariția acestor raporturi.
13. Subiecții raporturilor procesuale civile și clasificarea lor. Obiectul și conținutul raporturilor procesuale – civile.
14. Instanța de judecată – subiect obligatoriu al raportului juridic procesual civil.
15. Noțiunea de parte în procesul civil. Capacitatea de folosință și de exercițiu a drepturilor procedurale civile. Drepturile și obligațiile procedurale ale părților.
16. Coparticiparea procesuală. Temeiurile și felurile coparticipării.
17. Succesiunea în drepturile procedurale.
18. Intervenții principale. Temeiurile și procedura intervenirii lor în proces.
19. Intervenții accesorii. Temeiurile și procedura introducerii lor în proces.
20. Rolul și importanța participării procurorului în procesul civil. Poziția procesuală a procurorului în procesul civil.
21. Formele de participare a procurorului în procesul civil.
22. Temeiurile și formele participării în proces a organelor autorităților publice, a organizațiilor și persoanelor fizice pentru apărarea drepturilor și intereselor altor persoane. Tipurile organelor autorităților publice care participă în proces.
23. Drepturile și obligațiile procedurale ale organelor autorității publice, a organizațiilor și persoanelor fizice care participă în proces pentru apărarea drepturilor și intereselor altor persoane.
24. Noțiune de reprezentare judiciară. Temeiurile și felurile reprezentării. Persoanele care nu pot fi reprezentanți.
25. Împuternicirile reprezentantului în instanța de judecată.
26. Noțiunea și importanța competenței generale a instanțelor judecătorești. Clasificarea normelor de competență.
27. Competența generală a instanțelor judecătorești în judecarea pricinilor civile. Delimitarea competenței instanțelor judecătorești de alte organe cu activitate jurisdicțională.
28. Noțiunea și felurile de competență jurisdicțională.
29. Competența jurisdicțională materială.
30. Competența jurisdicțională teritorială și felurile ei.
31. Conflictul de competență. Procedura strămutării pricinii la o altă instanță de judecată.
32. Noțiunea actului de procedură. Condițiile cerute pentru îndeplinirea actelor procedurale. Clasificarea actelor de procedură.
33. Noțiunea și clasificarea termenelor procedurale.

34. Calcularea termenului de procedură. Suspendarea, prelungirea și repunerea în termen.
35. Sancțiuni procedurale pentru nerespectarea condițiilor referitoare la actele și termenele de procedură.
36. Noțiunea și felurile cheltuielilor de judecată.
37. Scutirea de plata cheltuielilor de judecată. Repartizarea cheltuielilor de judecată.
38. Noțiunea și scopul probațiunii judiciare. Noțiunea probelor judiciare și clasificarea acestora.
39. Noțiunea de obiect al probației. Repartizarea sarcinii de probație între părți. Faptele care nu se cer a fi dovedite.
40. Pertinența probelor și admisibilitatea mijloacelor de probație. Administrarea și aprecierea dovezilor.
41. Asigurarea dovezilor. Temeiurile și procedura asigurării. Delegațiile judiciare. Procedura de înaintare și îndeplinire.
42. Explicațiile date de părți și de intervenienți. Mărturisirea ca mijloc de probă.
43. Depozițiile martorului ca mijloc de probă. Procedura de audiere a martorului. Drepturile și obligațiile martorului.
44. Înscrierile ca mijloc de probă. Felurile înscrisurilor. Înregistrările video, audio și alte suporturi electronice.
45. Dovezile materiale ca mijloc de probă. Deosebirea probelor materiale de înscrisuri.
46. Concluziile expertului ca mijloc de probă. Expertiza colegială și complexă. Expertiza suplimentară și repetată.
47. Noțiunea de acțiune civilă și natura ei juridică. Elementele acțiunii civile.
48. Apărarea intereselor pârâtului. Obiecții împotriva acțiunii. Acțiunea reconvențională.
49. Actele de dispoziție ale părților. Modificarea acțiunii. Renunțarea la acțiune. Recunoașterea acțiunii. Tranzacția.
50. Măsurile de asigurare a acțiunii civile.

XII. RESURSE INFORMAȚIONALE ALE CURSULUI

Ciobanu Viorel Mihai, Tratat teoretic și practic de procedură civilă. Vol. I - București, Ed. Național, 2006

Ciobanu Viorel Mihai, Tratat teoretic și practic de procedură civilă. Vol. II - București, Ed. Național, 2007

Ciobanu, G. Boroi, Drept procesual civil. Curs selectiv. Teste grilă, ed. a IV-a, Ed. C.H. Beck, București, 2009

Ciutacu Florin, Drept procesual civil (Culegere de spețe), - Ploiești, Ed. L.V.S., 2001

Centrul Juridic DALINI, Drept procesual civil. Partea generală. Note de curs,- Chișinău, Tipografia Centrală, 2006

Deleanu Ion, Tratat de procedură civilă. - București, Ed. Servo- Sat, 2000

Fodor M, Drept procesual civil, ed. a II-a, vol. I, Ed. Universul Juridic, București, 2008

Fodor M, Drept procesual civil, ed. a II-a, vol. II, Ed. Universul Juridic, București, 2009

Leș Ioan, Tratat de drept procesual civil, - București, ALL BECK, 2008

- Leș Ioan, Drept procesual civil: Curs universitar, - București, Lumina Lex, 2002
- Măgureanu Florea, Drept procesual civil. - București Ed. ALL BECK, 2004
- Manualul Judecătorului la examinarea pricinilor civile / Coordonator Mihai Poalelungi. - Chișinău: Cartier juridic, 2013
- Pisarenco Olga, Drept procesual civil, - Chișinău, Tipografia ASEM, 2012
- Prusac Alexandru, Drept procesual civil, - Chișinău, Tipografia Centrală, 2013
- Tăbârcă Mihaela, Drept procesual civil, ed. a II-a, vol. I și II, Ed. Universul Juridic, București, 2008
- Jean Vincent, Serge Guinchard, Procedure civile, - Paris, Dalloz, 2001
- Natalie Fricero, Procedure civile, Gualino edituer, - Paris, 2002
- Гражданский процесс: Учебник. / Под ред. М.К. Треушникова. - Москва, 2003
- Гражданский процесс: Учебник / Под ред. М.К. Треушникова. - Москва, 2000
- Гражданский процесс: Учебник / Под ред. В.В. Яркова. - Москва, 2004
- Гражданское процессуальное право России. Учебник. / Под ред. М.С. Шакарян. - Москва, 2004
- Гражданский процесс: Учебник / Под ред. В.А. Мусина, Н.А. Чечиной, Д.М. Чечет. - Москва, 2000
- Гражданский процесс. Общая часть: Учебник / Под ред. Т.А. Беловой, И. Н. Колядко, Н.Г. Юркевича. - Минск, 2000
- Осокина Г.Л. Гражданский процесс. Общая часть. - Москва, 2004
- Салогубова Е.В., Римский гражданский процесс. - Москва, 2000
- Гражданский процессуальный кодекс Молдовы. Комментарий./Под ред. Кожухарь А.Н., Райлян А.А. - Кишинев, Universitas, 1992
- Научно-практический комментарий к ГПК РФ / Под ред. В.М. Жуйкова, В.К. Пучинского, М.К. Треушникова, - Москва, 2003

ТЕМА 1

- Indicatorii reformei în justiție pentru Moldova (noiembrie 2002). Asociația Avocaților Americani. Tipărit în Moldova, 2003.
- Арапов Н.Т., Проблемы теории и практики правосудия по гражданским делам. - Ленинград, 1984.
- Алексеева Л.Б., Жуйков В. М., Лукашук И.И., Международные нормы и права человека и применение их судами. - Москва, 1996.
- Воложанин В.П., Несудебные формы разрешения гражданско-правовых споров. - Свердловск, 1974.
- Жеруолис И.А., Сущность советского гражданского процесса. - Вильнюс, 1969.
- Жуйков В.М., Проблемы гражданского процессуального право. - Москва, 2001.
- Зайцев И.М., Процессуальные функции гражданского судопроизводства. - Саратов, 1990.
- Котов О.Ю., Влияние решений Конституционного Суда России на гражданское судопроизводство. - Москва, 2002.
- Масленникова Н.И., Советский процесс как форма социального управления. - Свердловск, 1989.
- Мельников А. А., Советский гражданский процессуальный закон. - Москва, 1973.
- Нешатаева Т.Н., Международный гражданский процесс. - Москва, 2001.
- Проблемы судебного права / Под ред. В. М. Савицкого. - Москва, 1983.
- Проблемы защиты прав и законных интересов граждан и организации (Материалы международной научно-практической конференции). - Краснодар, 2002.
- Рязановский В.А., Единство процесса. - Москва, 1996.

Судебная практика в советской правовой системе / Под ред. С. Н. Братусь. - Москва, 1975.

Фархтдинов Я.Ф., Источники гражданского процессуального права. Изд-во Казанского ун-та, 1987.

Чечина Н.А., Основные направления развития науки советского гражданского процессуального права. - Ленинград, 1987.

Чечот Д.М., Субъективное право и формы его защиты. - Ленинград, 1968.

Шерстюк В.М., Система советского гражданского процессуального права. Изд-во Московского ун-та, 1989.

Циховский А.В., Теоретические проблемы эффективности правосудия по гражданским делам. - Новосибирск, 1997.

ТЕМА 2

Ioan Leș, Principii și instituții de drept procesual civil. Vol I. - București: Lumina Lex, 1998.

Ioan Leș, Principii și instituții de drept procesual civil. Vol II. - București: Lumina Lex, 1999.

Авдюков М.Г., Принцип законности в гражданском судопроизводстве. Изд-во Московского ун-та, 1970.

Боннер А.Т., Принцип законности в советском гражданском процессе. - Москва, 1989.

Боннер А.Т., Принцип диспозитивности советского гражданского процессуального права. - Москва, 1987.

Жуйков В.М., О новеллах в гражданском процессуальном праве. - Москва, 1996.

Основные принципы гражданского процесса / Под ред. М.К. Треушникова, 3. Чешки. Изд-во Московского ун-та, 1991.

Семенов В.М., Конституционные принципы гражданского судопроизводства. - Москва, 1982.

Тараненко В.Ф., Принципы диспозитивности и состязательности в советском гражданском процессе. - Москва, ВЮЗИ, 1990.

Шишкин С.А., Состязательность в гражданском и арбитражном судопроизводстве. - Москва, 1997.

ТЕМА 3

Джалилов Д. Р., Гражданское процессуальное правоотношение и его субъекты. - Душанбе, 1962.

Елисейкин П.Ф., Гражданские процессуальные отношения. - Ярославль, 1975.

Зейдер Н.Б., Гражданские процессуальные правоотношения. - Саратов, 1965.

Козлов А.Ф., Суд первой инстанции как субъект советского процессуального права. - Томск, 1989.

Чечина Н.А., Гражданские процессуальные отношения. - Ленинград, 1962.

Щеглов В.Н., Гражданское процессуальное правоотношение. - Москва, 1966.

Ярков В.В., Юридические факты в механизме реализации норм гражданского процессуального права. - Екатеринбург, 1992.

TEMELE 4,5,6,7,8

Ioan Leș, Participarea părților în procesul civil. - Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1982.

Gheorghe Durac, Drept procesual civil. Actele de dispoziție ale părților în procesul civil. - Iași, Editura Polirom, 1999.

Аносова С.В., Замена ненадлежащей стороны в советском гражданском процессе. - Москва, 1960.

Викут М.А., Стороны – основные лица искового производства. - Саратов, 1968.

Орлова Л.М., Права сторон в гражданском процессе. - Минск, 1973.

Васильченко Н.М., Процессуальное положение ответчика в гражданском судопроизводстве. - Харьков, 1979.

Грамошина А.М., Процессуальное соучастие. - Москва, 1988.

Шакарян М.С., Учение о сторонах в советском гражданском процессе. Учебное пособие. - Москва, 1982.

Аргунов В.Н., Участие третьих лиц в гражданском процессе. - Москва, 1991.

Ильинская И.М., Участие третьих лиц в советском гражданском процессе. - Москва, 1968.

Шакарян М.С., Участие третьих лиц в советском гражданском процессе. - Москва, 1990.

Аргунов В.Н., Участие прокурора в гражданском процессе. Изд-во Московского университета, 1991.

Добровольский А.А., Участие органов государственного управления в советском гражданском процессе. - Москва, 1958.

Шакарян М.С., Участие в советском гражданском процессе органов государственного управления. - Москва, 1978.

Шахова Т.И., Участие органов социального обеспечения в советском гражданском процессе. - Москва, ВЮЗИ, 1989.

Тараканова Е.М., Участие жилищных органов в гражданском процессе. - Москва, 1981.

Ильинская И.М., Лесницкая Л.Ф., Судебное представительство в гражданском процессе. - Москва, 1964.

Калитвин В.В., Адвокат в гражданском судопроизводстве. - Воронеж, 1989.

Розенберг Я.А., Представительство по гражданским делам в суде и арбитраже. - Рига, 1981.

Шерстюк В.М., Судебное представительство по гражданским делам. Изд-во Московского ун-та, 1984.

Штефан М.И., Дрижчаная Е.Г., Гусев Е.В., Представительство граждан в суде. - Киев, 1991.

Мельников А.А., Правовое положение личности в советском гражданском процессе. - Москва, 1969.

Чечот Д.Н., Участники гражданского процесса. - Москва, 1962.

Шакарян М.С., Субъекты советского гражданского процессуального права. - Москва, 1978.

Щеглов В.Н., Субъекты судебного гражданского процесса. - Томск, 1979.

Якубов С.А., Субъекты советского гражданского процессуального права. - Ташкент, 1973.

TEMELE 9,10

Elena Aramă, Controlul constituționalității legilor. Istorie și actualitate. - Chișinău, Ed. Museum, 2000.

Alexandru Arseni, Jurisdicția constituțională. - Chișinău, 2000.

Ioan Apostu, Competența instanțelor judecătorești în materia civilă. - București, 1997.

Comentariu al practicii judiciare de repertoriu funciar (Aspecte teoretico-practice). - Chișinău, 2002.

Ion Deleanu, Justiția constituțională. - București: Lumina Lex, 1995
Charles Debbasch, Jean-Claude Ricci, Contentieux administratif. - Paris, Dalloz, 1999.
Gustave Peiser, Contentieux administratif. - Paris, Dalloz, 1999.
Данилов Е.П., Семейные споры. - Москва, 2001.
Жуйков В.Н., Судебная защита прав граждан и юридических лиц. - Москва, 1997.
Куренной А.М., Трудовые споры. - Москва, 2001.
Осипов Ю.К., Подведомственность юридических дел. - Москва, 1973.

ТЕМА 11

Ovidiu Ungureanu, Actele de procedură în procesul civil. - București, Ed. Press Mihaela S.R.L., București, 1997.
Ovidiu Ungureanu, Actele de procedură în procesul civil (la instanța de fond). - București, Ed. Șansa, 1994.
Ovidiu Ungureanu, Nulitățile procedurale civile. - București, ALL BECK, 1998.
Ioan Leș, Sancțiunile procedurale în procesul civil român. - București, 1988.
Ioan Leș, Sancțiunile procedurale în materia civilă. - București, Lumina Lex, 1997.
Гражданский процесс. Учебник / Под ред. М.К. Треушников (Глава 14). - Москва, 2003.

ТЕМА 13

Aurelian Ionașcu, Probele în procesul civil. - București, Ed. Științifică, 1969.
Ioan Ciochină-Barbu, Drept procesual civil. Expertiza judiciară. - Iași, Ed. Junimea, 2001.
Mihuleac Emie, Sistemul probator în procesul civil. - București, Ed. Academiei, 1970.
Florea Măgureanu, Înscrierile mijloace de probă în procesul civil. - București, Ed. ALL - B, 1998.
I.Deleanu, V. Mărgineanu, Prezumțiile în drept., - Cluj - Napoca, Ed. Dacia, 1981.
Боннер А.Т., Установление обстоятельств гражданских дел. - Москва, 2000.
Ванеева Л.А., Судебное познание в советском гражданском процессе. - Владивосток, 1972.
Васильев С.В., Доказывание и доказательства по делам о возмещение вреда, причиненного личности. - Харьков, 2000.
Варфоломеева А.Т., Производные вещественные доказательства. - Москва, 1980.
Вершинин А.П., Электронный документ: правовая форма и доказательство в суде. - Москва, 2000.
Власов Н.А., Адвокат как субъект доказывания в гражданском и арбитражном процессе. - Москва, 2000.
Власов А.А., Вещественные доказательства в гражданском процессе. - Москва, 1999.
Гальперин И.Г., Письменные доказательства как средство доказывания юридических фактов в советском гражданском процессе. - Свердловск, 1986.
Давтян А.Г., Экспертиза в гражданском процессе. - Москва, 1995.
Звягинцева Л.М., Плюхина М.А., Решетникова И.В., Доказывание в судебной практике по гражданским делам. - Москва, 1999.
Клейман А.Ф., Основные вопросы теории доказательств в советском гражданском процессе. - Москва, 1950.
Клейман А.Ф., Новейшие течения в советской науке гражданского процессуального права. - Москва, 1967.
Коваленко А.Г., Исследование средств доказывания в гражданском судопроизводстве. - Саратов, 1989.

- Коваленко А.Г., Полнота материалов по гражданско-правовым спорам. - Саратов, 1981.
- Коломыцев В.И., Письменные доказательства по гражданским делам. - Москва, 1987.
- Курьлев С.В., Основы теории доказывания в советском правосудии. - Минск, 1969.
- Лилуашвили Т.А., Экспертиза в советском гражданском процессе. - Тбилиси, 1967.
- Логинов П.В., Свидетельские показания в советском гражданском процессе. - Москва, 1965.
- Матюшин Б.Т., Общие вопросы оценки доказательств в судопроизводстве. - Хабаровск, 1987.
- Молчанов В.В., Собираение доказательств в гражданском процессе. Изд-во Московского ун-та, 1991.
- Пучинский В.К., Признание стороны в советском гражданском процессе. - Москва, 1955.
- Решетникова И.В., Доказательственное право в гражданском судопроизводстве. - Екатеринбург, 1997.
- Решетникова И.В., Доказательственное право Англии и США. - Москва, 1999.
- Решетникова И.В., Курс доказательственного права в российском гражданском процессе. - Москва, 2000.
- Резник Г.М., Внутреннее убеждение при оценке доказательств. - Москва, 1977.
- Россинская Е.Р., Судебная экспертиза в уголовном, гражданском, арбитражном процессе. - Москва, 1996.
- Сахнова Т.В., Основы судебно-психологической экспертизы по гражданским делам. - Москва, 1997.
- Сахнова Т.В., Экспертиза в суде по гражданским делам. - Москва, 1997.
- Сахнова Т.В., Судебная экспертиза. - Москва, 2000.
- Смышляев Л.П., Предмет доказывания и распределение обязанностей по доказыванию в советском гражданском процессе. - Москва, 1961.
- Справочник по доказыванию в гражданском судопроизводстве / Под. ред. И.В. Решетниковой. - Москва, 2002.
- Треушников М.К., Доказательства и доказывание в советском гражданском процессе. - Москва, 1982.
- Треушников М.К., Судебные доказательства. - Москва, 1998.
- Треушников М.К., Относимость и допустимость доказательств в советском гражданском процессе. - Москва, 1981.
- Теория доказательств в советском уголовном процессе. - Москва, 1973.
- Тихиня В.Г., Теоретические проблемы применения данных криминалистики в гражданском судопроизводстве. - Минск, 1983.
- Фаткулин Ф.Н., Общие проблемы процессуального доказывания. - Казань, 1976.
- Фокина Н.А., Теория и практика доказывания в состязательном гражданском процессе. СПб, 1999.
- Штутин Я.Л., Предмет доказывания в советском гражданском процессе. - Минск, 1963.
- Юдельсон К.С., Проблемы доказывания в советском гражданском процессе. - Москва, 1951.
- Юдельсон К.С., Судебные доказательства и практика их использования в гражданском процессе. - Москва, 1956.
- Эйсман А.А., Заключение эксперта (структура и научное обоснование). - Москва, 1965.

ТЕМА 14

- Dumitru Radu, Acțiunea în procesul civil. - Iași, Ed. Junimea, 1974.
- Constantin Crișu, Principalele acțiuni civile în justiție. - București, Ed. Academiei, 1984.
- Constantin Crișu, Tratat de acțiuni civile în justiție. - București, Ed. Academiei, 1987.
- N.Crișu, Acțiunile civile în justiție. Teorie și practică judiciară. Ed. " ARGESSIS ", 1992.
- Gheorghe Durac, Drept procesual civil. Actele de dispoziție ale părților în procesul civil. - Iași, Ed. Polirom, 1999.
- Арапов Н.Т., Проблемы теории и практики правосудия по гражданским делам. - Ленинград, 1984.
- Ванеева Л.А., Реализация конституционного права граждан СССР на судебную защиту в гражданском судопроизводстве. - Владивосток, 1983.
- Васильева Г.Д., Защита ответчика против иска в гражданском судопроизводстве. - Красноярск, 1982.
- Вершинин А.П., Выбор способа защиты гражданских прав. СП б., 2000.
- Гурвич М. А., Учение об иске. - Москва, 1981.
- Гурвич М. А., Право на иск. - Москва - Ленинград, 1948.
- Гурвич М. А., Право на иск. - Москва, 1979.
- Добровольский А.А., Исковая форма защиты права. Изд-во Московского ун-та, 1965.
- Добровольский А.А., Иванова С.А., Основные проблемы исковой формы защиты права. Изд-во Московского ун-та, 1979.
- Жилин Г.А., Цели гражданского судопроизводства и их реализация в суде первой инстанции. - Москва, 2000.
- Жуйков В.М., Судебная защита прав граждан и юридических лиц. - Москва, 1997.
- Кожухарь А.Н., Право на судебную защиту в исковом производстве. - Кишинев, Изд-во Штиинца, 1989.
- Клейн Н.И., Встречный иск в суде и арбитраже. - Москва, 1964.
- Матиевский Н.Д., Научное наследие. - Краснодар, 2002.
- Осокина Г.Л., Проблемы иска и право на иск. - Томск, 1989.
- Осокина Г.Л., Иск (теория и практика). - Москва, 2000.
- Осокина Г.Л., Право на защиту в исковом судопроизводстве. - Томск, 1990.
- Проблемы совершенствования законодательства о защите субъективных гражданских прав (Сборник научных трудов). - Ярославль, 1988.
- Пушкар Е.Г., Конституционное право на судебную защиту. - Львов, 1982.
- Пушкар Е.Г., Исковое производство в советском гражданском процессе. - Львов, 1978.
- Пушкар Е.Г., Право на обращение за судебной защиты. - Львов, 1982.
- Резниченко И.Н., Психологические аспекты искового производства. - Владивосток, 1989.
- Циховский А.В., Теоретические проблемы эффективности правосудия по гражданским делам. - Новосибирск, 1997.
- Щеглов В.Н., Иск о судебной защиты гражданских прав. - Томск, 1987.